

Riigi jäätmekavas 2008–2013 püstitatud eesmärkide täitmise ülevaade

Riigi jäätmekava 2008–2013 strateegiline eesmärk oli: jäätmete ladestamise vähendamine, jäätmete taaskasutamise suurendamine ning tekkivate jäätmete ohtlikkuse vähendamine.

Olulised alameesmärgid olid:

- jäätmetekke vältimine, ja kui see osutub võimatuks, jäätmete maksimaalne võimalik taaskasutamine, s.h korduskasutamine ja ringlussevõtt ning võimalikult vähene ladestamine;
- seose katkestamine keskkonnamuutuse ja majanduskasvu vahel. Jäätmekava kontekstis väljendub see seose katkestamist ressursikasutuse, tavajäätmete ja ohtlike jäätmete tekke ning majanduskasvu vahel.

Eesmärgi täitmist kindlustavate meetmete ning nende täitmise tulemusi kirjeldab Tabel 1.

Tabel 1. Riigi jäätmekavas 2008-2013 meetmed ja nende täitmise tulemused

Meede	Olulisemad tulemused
1.1 Jäätmekäitluse korraldamise pikaajaline planeerimine.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Õigusaktid on riigi jäätmekavaga jäätmevaldkonda reguleerivate õigusaktidega kooskõlla viidud. 2. Omavalitsuste jäätmehoolduse korraldamiseks vajalike koostöövõrgustike loomine ja omavalitsuste koostöö ei ole hakanud toimima jäätmekavas ettenähtud mahus. 3. Läbi on viidud mitmed jäätmekavas kirjeldatud uuringud. Uuringud on kättesaadavad Keskkonnaministeeriumi kodulehel. 4. Keskkonnateadlikkuse tõstmiseks on läbi viidud teavituskampaaniaid nii riigi, KOV kui ettevõtete poolt ning koostatud on õppeprogramme (kättesaadavad Keskkonnaameti kodulehel).

Meede	Olulisemad tulemused
<p>1.2 Jäätmekäitluse, sh selle infrastruktuuri, arendamine.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jäätmejaamade võrgustiku täiendamiseks on rajatud vähemalt 70 jäätmejaama. 2. Pakendijäätmete, elektroonikaromude, romusõidukite, biolagunevate jäätmete ja ohtlike jäätmete kogumisvõrgustikke on täiendatud, kuid vajalik kogumispunktide tihedus ei ole saavutatud. 3. Tervishoiul tekkivate jäätmete käitlusvõrgustikku on täiendatud. 4. Jäätmevaldajate haaramine korraldatud jäätmeveo süsteemi on saavutatud 95% kohustust omavates omavalitsustes. 5. Jäätmekäitluse korraldus väikesaartel on paranenud. 6. Biolagunevate jäätmete taaskasutamise arendamine läbi liigiti kogumise on jõustunud mitmes suuremas omavalitsuses. Taaskasutuse suurendamiseks on laiendatud struktuurifondide kaudu toetavate tegevuste loetelu. Arendatud on uusi jäätmekäitlusviise nagu MBT, jäätmete masspõletus. 7. Piirkondlikud jäätmekäitluskeskused on rajatud. 8. Vanade nõuetele mittevastavad prügilad on suletud ja korrastamisel kuni 2015. aasta lõpuni.
<p>Soodustuste, toetuste ja regulatsioonide süsteemi arendamine ja rakendamine jäätmetekke vähendamiseks ning jäätmete käitlemise arendamiseks.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jäätmete taaskasutamist edendavateks majandusmeetmeteks on järk-järguliselt tõstetud saastetasu jäätmete ladestamisel ning laiendatud tootjavastutust põllumajandusplastile. 2. Parima võimaliku tehnika kasutamise soodustamiseks jäätmekäitluses on loodud võimalused struktuurifondide ja KIK jäätmekäitlusprogrammis.
<p>Seire- ja järelevalvesüsteemi tõhustamine ning vajalike meetodite väljatöötamine.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrolli tõhustamisel on eelkõige tõstetud järelevalve taset tootjavastutuse valdkonnas. Koostöös politseiga on läbi viidud kontrollreide. 2. Ulaladestamine on vähenenud tänu korraldatud jäätmeveo laiemale rakendamisele. 3. Jäätmelubade infosüsteemi, tootjavastutuse ja pakendiregistrit arendatakse järjepidevalt.

Tabel 2 on esitatud jäätmekavas ning keskkonnategevuskavas kirjeldatud indikaatorid. Indikaatori baastase näitab 2005 aasta taset ning sihttase 2013 aastaks planeeritud taset.

Tabel 2. Jäätmekavas ja keskkonnategevuskavas kirjeldatud indikaatorid*

Indikaator	Baastase	2011 aasta tase	Sihttase
Jäätmete taaskasutamise osakaal kogu jäätmetekkes.	30%	55%	50%
Biolagunevate jäätmete osakaal ladestatavates jäätmetes.	50-60%	57%	30%
Pakendijäätmete taaskasutamise osakaal.	taaskasutus 41,1 %, sh ringlussevõtt 40,3%	(2010) taaskasutus 61,6%, sh ringlussevõtt 56%	taaskasutus 60%, sh ringlussevõtt 55-80%
Korrastatud (eelnevalt juba suletud) keskkonnanõuetele mittevastavate ohtlike ja tööstusjäätmete prügilate osakaal.	83%	98%	100%
Korrastatud (eelnevalt juba suletud) keskkonnanõuetele mittevastavate tavajäätmete prügilate osakaal.	91%	98%	100%
Toodetud energia ja energiatööstuses tekkinud jäätmete suhtarv.	599,1 Toe/kg		540 Toe/kg

*Keskkonnaministeeriumi ja Keskkonnaagentuuri andmetel

Lähtudes Tabel 1 ja Tabel 2 antud kirjeldustest ja indikaatoritest on Riigi jäätmekava 2008–2013 eesmärgid valdavalt täidetud. Mitmete jäätmeliikide kogumisvõrgustik vajab edasist täiendamist. Jätkuvalt peab tähelepanu pöörama biolagunevate jäätmete liigiti kogumisele, millega saavutatakse ka prügilasse ladestatavate biolagunevate jäätmete koguse piirangu täitmine - mitte üle 30 massiprotsendi alates 2013. aasta 16. juulist ja mitte üle 20 massiprotsendi alates 2020. aasta 16. juulist.

Periood 2006–2012 on jäätmehoolduse arengus olnud mitmel tasandil väga kiire. Sihipäraselt on suletud kõik keskkonnanõuetele mittevastavad prügilad. Positiivse keskkonnamõjuga tegevustest võib esile tõsta:

- Kohtla-Järve ja Kiviõli õlitööstuste jäätmekäitluse parandamise ja „poolkoksimägede“ osalise sulgemise ning keskkonnanõuetele vastavusse viimise mõjul

on oluliselt vähenenud ohtlike ainete koormus Purtse jõe valgalal ning Läänemerele, samuti välisõhule;

- Narva elektrijaamade tuhaväljade osalise sulgemise ja korrastamise ning leeliselise vee neutraliseerimisjaamade rajamise mõjul vähenes leeliselise liigvee koormus Narva veehoidlale ja jõele.

Oluliselt on kasvanud jäätmete taaskasutuse osakaal. Jäätmete taaskasutusvõimalused on mitmekesistunud, arenev kogumistaristu aitab kaasa kvaliteetse toorme kogumisele ning samuti tunneb erasektor valdkonna vastu järjest kasvavat huvi. Jäätmete masspõletus ja jäätmekütuse tootmine (MBT) on hetkel kujunemas kaheks peamiseks segaolmejäätmeid taaskasutavaks tehnoloogiaks.